

Urvalskriterier för LIS

– landsbygdsutveckling i strandnära lägen

Syfte med LIS

Syftet med att peka ut områden som lämpliga för strandnära bebyggelse (så kallade LIS-områden) är att långsiktigt stimulera den lokala och regionala utvecklingen. LIS-policyn ska tillsammans med översiktsplanen vara vägledande vid prövning av dispenser från och upphävande av strandskyddet.

LIS-områden ska väljas på ett sådant sätt att skyddet av strändernas natur- och friluftsvärden bevaras i ett långsiktigt perspektiv. Allmänheten ska fortfarande ha god tillgång till strandområden och det ska vara möjligt att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet. Vid utpekande av LIS-områden är det därför viktigt att kommunen har ett långsiktigt perspektiv i planeringen och endast en begränsad del av strandområdena bör omfattas av LIS.

Då vissa sjöar och vattendrag även ingår i andra kommuner är det viktigt att titta på förutsättningarna i angränsande kommuner.

Ett utpekande av LIS-områden i en översiktsplan betyder inte att landsbygdsutveckling alltid medför ett beslut om upphävande av eller dispens inom strandskyddet. "Landsbygdsutveckling" är ett särskilt skäl och ska i varje ärende vägas mot reglerna om strandskyddets syften (allmänhetens tillgänglighet och påverkan på livsvillkor för djur- och växtliv).

Förkortningar

MB	Miljöbalken
LIS	Landsbygdsutveckling i strandnära lägen
ÖP	Översiktsplan
SCB	Statistiska centralbyrån

Avgränsning

Landsbygdsbegreppet

Det finns flera olika definitioner på begreppet landsbygd (se propositionen "Strandskyddet och utvecklingen av landsbygden", Prop. 2008/09:119). Definitionen baseras ofta på faktorer som gleshet, avstånd och tillgänglighet. I propositionen framgår att kommuner själva "bedömer vilka områden som har sådan karaktär att de kan vara lämpliga för en utveckling av landsbygden". I propositionen (Prop. 2008/09:119) nämns att det är möjligt att peka ut områden som bidrar till landsbygdsutveckling även då områdena ligger i eller i närheten av tätorter, förutsatt att det inte förhindrar att strandskyddets syften tillgodoses långsiktigt.

Enligt jordbruksverkets definition har en landsbygdskommun en befolkning om högst 30 000 samt en befolkningstäthet av minst fem invånare per km². Älmhults kommun som helhet kan alltså betecknas som landsbygd. I det kommunala perspektivet är Älmhults tätort den självklara centralorten och är också den enda orten som uppfyller även glesbygdsvverkets definition på tätort med ett invånarantal som överstiger 3000. Med tätortsnära landsbygd avses områden inom 45 minuters bilresa från tätorterna vilket täcker in övriga kommunen.

Kommunens ställningstagande är att landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska kunna hävdas i hela kommunen.

Vad är ett LIS-område?

Kommunen har gjort ställningstagandet att endast peka ut ett mindre antal avgränsade områden för LIS. De utpekade områdena ligger i närheten av orter som förväntas växa på kort eller lång sikt och där

kommunen prioriterar bostadsbyggande, samt platser där kommunen ser potential för utveckling av turismen. Kommunen ställer sig även positiv till utveckling i andra delar av kommunen där det är svårare att förutse hur utvecklingen kommer att se ut på sikt. Genom att formulera kriterier för vad som är områden för LIS vill man möjliggöra att nya områden kan tillkomma om intresse finns. Detta motiveras med den skrivelse som redovisas i regeringens proposition (Prop. 2008/09:119, sid 58):

- *"Reglerna bör utformas så att det kan vara möjligt att, även om det inte finns någon redovisning i översiktsplanen, i det enskilda fallet avgöra om den sökta åtgärden avser en plats som ligger inom ett sådant område där vissa lättnader i strandskyddet gäller. I en sådan situation är det inte rimligt att man ska behöva göra en samlad bedömning av vilka dessa områden är i hela kommunen."*
- *"För att kunna göra en tillräckligt omsorgsfull bedömning av frågan bör det i avsaknad av en redovisning i översiktsplanen finnas något slags policydokument som anger riktlinjer för vad som är områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen. Bedömningen i det enskilda fallet måste inte göras utifrån förutsättningarna i hela kommunen. Med väl utformade riktlinjer bör kriterierna kunna tillämpas utifrån förhållandena på den aktuella platsen och ett närområde av rimlig omfattning."*

Urvalskriterier för LIS-områden

För att förtydliga vilka kriterier som ska uppfyllas för LIS görs en sammanfattning nedan. Både de allmänna och de kommunala kriterierna ska uppfyllas.

Lagstadgade kriterier

För att kommunen ska kunna peka ut områden för landsbygdsutveckling krävs följande:

- Området är lämpligt för utvecklingen av landsbygden.
- Tillgången till strandområden för allmänheten och för att bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet tillgodoses långsiktigt.
- Området har endast liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften
  - i eller i närheten av tätorter.

Ovanstående regleras i 7 kap. 18 e § MB.

För ett LIS-område gäller även att det strandnära läget bidrar till positiva sysselsättningseffekter eller ett ökat serviceunderlag på landsbygden.

Kommunala kriterier

De kommunala kriterierna ska tydliggöra vad kommunen anser vara landsbygdsutveckling i strandnära lägen och delas upp i två kategorier:

- I syfte att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden (bostadsbyggande)
- Verksamheter som kan ge positiva sysselsättningseffekter (anläggningar för turism och friluftsliv)

Områden för bostäder som kan bidra till att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden

För att vara intressanta för landsbygdsutveckling för bostadsändamål bör föreslagna LIS-områden ligga nära Älmhults tätort eller de mindre orterna i kommunen. Närhet till befintlig service och till huvudstråk för kommunikation och kollektivtrafik är viktiga faktorer som vägs in i bedömningen. Det bör också finnas goda förutsättningar för rekreation. (dessa kriterier finns med i gamla lis-planen men är ganska luddiga...)

Föreslagna LIS-områden för bostadsändamål ska vara

- i anslutning till befintlig bebyggelse (max 200m)
  - *Motiv: För att landsbygdsutveckling ska kunna hävdas bör befintlig infrastruktur, vägar, VA-anslutning, el m.m. utnyttjas så långt som möjligt för att inte öka kostnaderna för kommunen.*
- inom 4 km från förskola

- *Motiv: förskolor på landsbygden är en viktig service och attraktivitetsfaktor på landsbygden. Möjlighet till nya bostäder på cykelavstånd från befintlig förskola kan stärka underlaget för denna service samt bidra till långsiktigt hållbara transporter.*

Områden för strandnära verksamheter som kan ge positiva sysselsättningseffekter

Landsbygdsutveckling som ger positiva sysselsättningseffekter syftar i första hand på anläggningar för turism och friluftsliv av olika slag.

Föreslagna LIS-områden för strandnära verksamheter ska uppfylla något av följande kriterier:

- Medför utveckling av befintlig turismanläggning eller möjliggör ny verksamhet för vilken det är en förutsättning att den ligger vid vattnet, samt ligger inom ett av i översiktsplanen utpekade prioriterade områden för turism (Helge å det blågröna stråket, Linnés kulturbygd, Römningensområdet, Älmhult IKEAs födelseort, Blockstensskogen)
- Bidrar till positiva sysselsättningseffekter genom utveckling av befintliga badplatser eller kanotplatser.

Möjlighet till LIS utanför utpekade områden

Det är inget absolut krav att ett område är utpekad i kommunens översiktsplan för att bestämmelserna om landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska få tillämpas. Det gäller då att det i varje enskilt ärende tas fram underlag som visar att lättnader i strandskyddet får tillämpas, alltså att platsen ligger inom ett område som uppfyller kriteriet i 7 kap. 18 § e MB.

Kriterierna för vad som anses vara landsbygdsutveckling i strandnära lägen ska kunna stötta nya och fler områden. Fler enstaka projekt kan därmed tillkomma utan att översiktsplanen behöver kompletteras. Dessa områden ska kunna prövas i enlighet med kriterierna för landsbygdsutveckling i strandnära läge (7 kap. 18e§) tillsammans med de kommunala kriterierna för Älmhults kommun.

För att kunna bidra till landsbygdsutvecklingen ska nya bostäder lokaliseras i anslutning till befintlig bebyggelse eller i nära anslutning till kommunala VA-anslutningar och infrastruktur.

Områden som pekas ut för bostadsbebyggelse eller utveckling av turism ska föregås av en naturinventering.

Områden som inte uppfyller urvalskriterierna ska konsekvensbelysas för att visa på andra eventuella långsiktiga effekter för landsbygdsutvecklingen.